

jajo še številne neizkoriščene možnosti sodelovanja v različnih projektih in na različnih inštitucijah, kjer nam še prevečkrat delo »odnesejo« drugi, predvsem raznovrstni turistični delavci.

Okrogla miza je bila pestra izmenjava in predstavitev mnenj in pogledov na sodobne izzive, s katerimi se sooča vsak diplomant. Rešitve ali odreditve ne more ponuditi nihče, pomembno pa je,

da se aktualnih tem lotevamo, o njih govorimo, se povezujemo in se tudi s pomočjo Slovenskega etnološkega društva vpletamo v različna družbena področja. Prepoznavnost, predvsem pa odličnost našega znanja sta še vedno manjši, kot bi si želeli ali pa kot bi si gotovo tudi zaslužili.

ETNOGRAFSKA ZBIRKA »PR' MNČKENIH«

Rezultat poletne delavnice na Travi pri Dragi

V sklopu projektov Delovne skupine za ljubitelje etnologije pri SED je bila med 10. in 16. avgustom 2013 organizirana etnološko-muzeološka delavnica na Travi pri Dragi. Predstavniki društva in Etnološke zbirke Palčava šiša so v sodelovanju z Muzejem Ribnica, Muzejskim društvom Ribnica, s Turističnim društvom Loški Potok in prostovoljci pomagali urediti eno od etnografskih zbirk na območju poselitve kočevskih Nemcev. Ekipa je na željo lastnice zbirke, Marte Steiner, predmete v njenem skednju uredila v pregledno etnografsko zbirko. Ta je morala do uradnega odprtja 12. oktobra 2013 še nekoliko počakati, zainteresirana javnosti pa si jo je do takrat lahko že ogledala.

Za strokovno ureditev zbirke se je Marta Steiner odločila na pobudo ljubiteljskih zbirateljev in etnologov, predvsem Marka Smoleta. Pod njegovim mentorstvom je veččlanska terenska ekipa¹ očistila predmete in poskrbela za njihovo preventivno konservacijo ter delno restavracijo. Predmete je evidentirala, jih razporedila v smiselne sklope in s pomočjo dodatnih predmetov ter razlag domačina Rudolfa Malnarja oblikovala urejeno etnografsko zbirko. Na koncu so udeleženci delavnice v sodelovanju z Marto Steiner oblikovali še informativni plakat in tablo.

Marta Steiner je svojo etnografsko zbirko poimenovala s hišnim imenom »Pr' Mnčkenih«. ² Zbirka je namreč zapuščina dveh nesorodstvenih družin: družine Naglič in Janeš. Nagličevi so bili prvi lastniki hiše s pripadajočim gospodarskim poslopjem na Travi 6. Posest so zapustili leta 1910, ko je celotna družina odšla s trebuhom za kruhom v Severno Ameriko. Pavla Janeš (poročena Mayer) je leta 1938 hišo od Nagličevih v Ameriki odkupila za svojo mamo, Karolino Janeš (rojeno Wolf). Celotno Nagličevo posestvo je odkupila z denarjem, ki ga je družini zapustil oče, Franc Janeš, gostilničar v New Yorku. Po smrti matere Karoline sta posestvo podedovali njeni hčerki, Ema in Pavla. Današnja lastnica je Emína hči, Marta Steiner.

Velika večina razstavljenih predmetov je pripadala družini Naglič. Ti skozi tematsko postavitev predstavljajo način življenja in preživetja kmečke družine na prelomu iz 19. v 20. stoletje. Gre predvsem za poljedelska orodja za obdelavo zemlje, orodja za košnjo in spravilo krme, orodja za izkoriščanje gozda, spravilo in obdelovanje lesa za kurjavo, orodja za nego in vprego goveda, pasti za lov na polhe ter priprave za prašičerejo in predelavo mleka. Poleg hišnega pohištva, svetil in gospodinjskih pripomočkov so razstavljeni tudi okrasni predmeti. Posebna vrednost zbirke je, da celostno prikazuje življenje in delo njenih lastnikov. Večina predmetov je dobro ohranjenih, za kar so zaslužne Marta Steiner, njene prednice in Hubert Mihelič (Emin drugi mož).

Opisano etnološko-muzeološko delavnico na Travi ocenjujem kot izredno uspešno, saj je bilo v njej združeno prijetno s koristnim. Prostovoljci smo imeli priložnost v praksi uporabiti svojo strokovna in praktična znanja ter jih hkrati nadgraditi s terensko izkušnjo urejanja etnografske zbirke. Medtem nam je odlična kosila kuhala Marta Steiner. Za zajtrk, večerjo in nastanitev osrednjega jedra terenske ekipe pa je bilo poskrbljeno v Plešcih. Marko Smole je skupini omogočil ogled lokalnih znamenitosti in celovito prikazal zgodovinski razvoj, vsakdanje življenje in težave, ki pestijo prebivalce čabranske doline. V Palčavi šiši je med 13. in 17. avgustom organiziral tudi bogat spremljevalni program. Prve štiri dni so zaznamovala predavanja Slavka Malnarja iz Trstja, dr. sc. Barbare Riman z Reke, prof. Jožeta Ožure iz Osilnice in dr. sc. Karmen Delač-Petković z Reke. V četrtek so pripravili pekovsko delavnico, v soboto pa sta sledila pohod na Sveto Goro in vaški sejem na pleškem trgu z zaključno prireditvijo.

1 Pri urejanju zbirke »Pr' Mnčkenih« so sodelovali: Marta Steiner, Marko Smole, Tanja Kovačič, Anja Moric, Pavel Adam, Vasja Pavlin, Blanka Bartol, Jakob Bartol, Rudolf Malnar, Anja Serec Hodžar, Barbara Pantar, Matic Pantar, Anica Car in Vlado Mohar (op. a.).

2 Šele po izdelavi informativnega plakata in table nas je Marta Steiner opozorila, da bi bila pravilnejša uporaba imena »Pr' Mnčknih« (op. a.).

* Tanja Kovačič, univ. dipl. etnol. in kult. antrop., doktorska študentka smeri Etnologija, kulturna in socialna antropologija na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani. 5220 Tolmin, Žagarjeva 7, E-naslov: radjator@gmail.com